

Uwagi do projektu programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu.

Przyjęcie Programu ochrony powietrza w obecnej formie, pozbawionego konkretnych działań i nie gwarantującego osiągnięcia obowiązujących w prawie norm jakości powietrza, znacznie zwiększa ryzyko nałożenia na Polskę kar za łamanie Dyrektywy 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy (Dz.U. 2008, L 152, s. 1).

Treść Programu, wbrew art. 91 ust. 9a POŚ, nie zmierza do tego, aby okresy, w który nie są dotrzymane poziomy dopuszczalne lub docelowe były jak najkrótsze. Program sprowadza się do realizacji dotychczas przyjętych działań naprawczych. Tymczasem należy wskazać, że zgodnie z Załącznikami nr 1 i 2 do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dn. 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu, termin osiągnięcia poziomów dopuszczalnych i docelowych dla poszczególnych substancji to: 2005 r. – dla stężeń średniorocznych i średniodobowych PM10, 2015 r. – dla stężenia średniorocznego PM2,5 wynoszącego 25 µg/m³ i 2020 dla stężenia średniorocznego PM2,5 wynoszącego 20 µg/m³, 2010 r. – dla stężeń jednogodzinnych i średniorocznych dwutlenku azotu, 2013 – dla poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu. Tym samym niedopuszczalne jest oparcie projektu Programu na założeniu osiągnięcia poziomów dopuszczalnych i docelowych dopiero w 2026 r., Program ochrony powietrza powinien cechować się wysoką ambicją i przewidywać podjęcie wszelkich dostępnych środków naprawczych w najkrótszym możliwym terminie.

Program ochrony powietrza powinien określać szereg konkretnych działań i obowiązków w zakresie likwidacji niskiej emisji – a więc kotłów pozaklasowych. Niestety zaproponowany dokument nie zawiera praktycznie żadnych obowiązków, które obligowałyby gminy lub inne podmioty do podejmowania działań w zakresie poprawy jakości powietrza. Dlatego proponujemy uwzględnienie w POP następujących działań, tak aby dokument ten rzeczywiście mógł się przełożyć na poprawę jakości powietrza w naszym województwie.

Uwagi ogólne

1. W harmonogramie realizacji działań naprawczych w opisie działania WMaOePow ograniczenie emisji substancji z procesu wytwarzania energii cieplnej dla potrzeb ogrzewania i przygotowania ciepłej wody w lokalach mieszkalnych, handlowych, usługowych oraz użyteczności publicznej w strefach województwa mazowieckiego pod tabelą 16 Wymagane roczne wielkości redukcji emisji pyłu zawieszonego PM10, pyłu zawieszonego PM2,5 i benzo(a)pirenu w wyniku działania WMaOePow – w gminach województwa mazowieckiego zamieszczono następujący zapis:

W celu osiągnięcia norm jakości powietrza wyznaczone zostały roczne minimalne wartości redukcji emisji w gminach województwa mazowieckiego. W przypadku gdy zostanie osiągnięty wyższy poziom w danym roku, nadwyżka redukcji emisji nie jest zaliczana na poczet wymaganego poziomu redukcji dotyczącego następnego roku. Natomiast jeżeli w danym roku nie zostanie osiągnięty wymagany poziom redukcji, to w roku następnym do osiągnięcia niezbędny jest wymagany poziom redukcji (poziom wskazany w tabeli) powiększony o niedomiar redukcji emisji z roku poprzedniego. Jeśli osiągnięty zostanie cały, łączny efekt redukcji przed upływem wyznaczonego terminu realizacji, to działanie uznaje się za zrealizowane.

Taki zapis może prowadzić do wniosku, że realizację Programu brak realizacji wyznaczonej rocznej minimalnej wartości redukcji emisji nie stanowi niedotrzymania terminu realizacji działań określonych w programie ochrony powietrza, w rozumieniu art. 315a ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo ochrony środowiska. W takim przypadku nałożenie kary administracyjnej pieniężnej przewidzianej w art. 315a ust. 1 POŚ będzie możliwe dopiero po upływie terminu realizacji Programu, co uniemożliwi wyciąganie przewidzianych ustawą konsekwencji wobec gmin dopuszczających się zaniechań w zakresie realizacji POP.

2. Program w części obejmującej informacje dotyczące planowanych do podjęcia odpowiednich działań, tak aby okresy, w których poziomy dopuszczalne oraz pułap stężenia ekspozycji nie są dotrzymane, były jak najkrótsze, jak również mających na celu osiągnięcie poziomów docelowych w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych (Załącznik 6) nie zawiera obligatoryjnego elementu, o którym mowa w § 2 pkt 5 lit. d) Rozporządzenia Ministra Środowiska z dn. 14 czerwca 2019 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych (dalej: Rozporządzenie POP), tj. wskaźników monitorowania postępu dla planowanych działań naprawczych, w szczególności Wskaźniki te zostały jedynie wymienione z nazwy w tabelach opisujących poszczególne działania naprawcze, ale nie zostały wyznaczone. W związku z tym monitorowanie postępu w zakresie realizacji POP możliwe będzie wyłącznie w oparciu o planowany do osiągnięcia efekt ekologiczny, co jest obarczone dużą dozą niepewności. Brak takich wskaźników stanowi naruszenie nie tylko Rozporządzenia POP, ale również art. 91 ust. 7a pkt 6 POŚ.

3. W Załączniku 6 nie dokonano podziału na działania krótko, średnio i długo-terminowe wraz z podziałem na typy działań, w rozumieniu § 2 pkt 5 lit. b Rozporządzenia POP.

4. Program nie zawiera wyraźnie wyodrębnionej części, o której mowa w § 2 pkt 2 i § 5 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dn. 14 czerwca 2019 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych, tj. Części wskazującej obowiązki i ograniczenia związane z realizacją programu.

5. Program nie zawiera analizy w zakresie potrzeby ustalenia wielkości dopuszczalnych emisji niższych niż standardy emisyjne dla źródeł spalania paliw o mocy cieplnej nie mniejszej niż 1 MW i mniejszej niż 50 MW, o której mowa w art. 91 ust. 9aa POŚ. Działanie takie mogłoby wydatnie przyczynić się do szybszego osiągnięcia poziomów dopuszczalnych i docelowych substancji w powietrzu na terenie stref województwa mazowieckiego, a także wpłynąć na lepszy odbiór społeczny Programu ochrony powietrza.

6. Zaleca się wprowadzenie do Programu ochrony powietrza zakazu spalania paliw stałych w instalacjach wyłączonych z zakresu obowiązywania tzw. uchwały antysmogowej (instalacje objęte obowiązkiem zgłoszenia, pozwolenia i pozwolenia zintegrowanego) jeżeli istnieje techniczna i ekonomiczna możliwość prowadzenia określonych procesów produkcyjnych w inny sposób. Dotyczy to w szczególności małych, wysokoemisyjnych instalacji takich jak piece piekarnicze, wędzarnie, suszarnie, instalacje stosowane w gastronomii. Wolność działalności gospodarczej jest dobrem niższego rzędu niż zdrowie i życie ludzi, dlatego może podlegać niezbędnym ograniczeniom jeżeli wymaga tego ich ochrona.

7. U uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej w województwie mazowieckim wskazane jest dążenie do osiągnięcia najlepszej możliwej jakości powietrza, zgodnej co najmniej z wytycznymi Światowej Organizacji Zdrowia. Dlatego też działania naprawcze przewidziane do realizacji w uzdrowiskach powinny być szczególnie efektywne i szybkie. Wskazane jest wprowadzenie całkowitego zakazu spalania paliw stałych oraz znaczące ograniczenie ruchu samochodowego na obszarze uzdrowisk.

8. W planie działań krótkoterminowych należy wprowadzić bezwzględny zakaz spalania biomasy w kominkach i innych miejscowych ogrzewaczach pomieszczeń które nie stanowią jedyne źródła ogrzewania, jak również rozpalania grilli i ognisk, oraz użytkowania innych źródeł spalania paliw stałych użytkowanych w celach rekreacyjnych (wędzarnie, suszarnie), już w przypadku wystąpienia poziomu 1 (kolor żółty). Rekreacyjne spalanie biomasy jest niedopuszczalne w przypadku konieczności ochrony dobra wyższego rzędu, jakim jest zdrowie i życie ludzi. Dlatego też nawet ryzyko przekroczenia poziomu dopuszczalnego powinno skutkować natychmiastowym podjęciem działań o charakterze zakazowym. Ponadto, działania podejmowane po wystąpieniu poziomu 2 i 3 powinni obejmować nakaz czasowego wstrzymania użytkowania instalacji i prowadzenia wysokoemisyjnych procesów produkcyjnych.

9. Rekomendujemy usunięcie z działań naprawczych działania Zwiększanie powierzchni zieleni w gminach miejskich województwa mazowieckiego (WmaObZi).

Naszym zdaniem, w kontekście celu w jakim działania naprawcze są podejmowane, jest to działanie bardzo nieefektywne. Zarówno w zakresie redukcji wielkości emisji poszczególnych substancji w powietrzu jak również nieefektywne ekonomicznie.

Dla przykładu warto porównać efekt ekologiczny działania naprawczego w postaci likwidacji jednego pozaklasowego kotła węglowego z działaniem w postaci „zwiększenia powierzchni zieleni”. Przyjmując wartości z projektu POP:

- potencjał pochłaniania przez zielen zanieczyszczeń pyłowych (pyłu całkowitego) wynoszący ok. 0,2 kg/m²/rok
- średni koszt jednego metra kwadratowego zielonej infrastruktury przyjęto na poziomie 50 zł oraz roczną emisję pyłu całkowitego z pozaklasowego kotła węglowego na poziomie 80 kg można wyliczyć, że:

aby efekt ekologiczny obu powyższych działań był porównywalny należy „zwiększyć powierzchnię zieleni” o 4 ha (40 000 m²) przy koszcie 2 mln zł. Identyczny efekt można osiągnąć likwidując tylko jeden pozaklasowy kocioł węglowy. Warto zauważyć, że również w opisie działania naprawczego przyznano, że "brak w literaturze wskaźnika pochłaniania benzo(a)pirenu przez zielen". Zatem jako jedno z głównych działań ograniczających BaP przyjmujemy takie, które nie wiadomo w jakim stopniu przyczynia się do ograniczenia BaP. Dalej napisano: "należy brać pod uwagę, iż benzo(a)piren jest niesiony w pyłe, a więc zatrzymywanie i pochłanianie pyłu przez roślinność ma również wpływ na redukcję benzo(a)pirenu". Niewątpliwie ma - tylko jaki i jaki koszt trzeba przy tym ponieść.

Naszym zdaniem działanie takie prowadzi do sytuacji, że gminy mając do wyboru trudniejsze zadania związane z likwidacją niskiej emisji na swoim terenie, mając alternatywę w postaci powiększania terenów zieleni, wybiorą zadanie związane z zielenią. Za przykład niech służy wyniki naboru MIWOP MAZOWSZE 2019, w którym największym zainteresowaniem beneficjentów cieszyło się zadanie związane z „ograniczeniem” ilości szkodliwych substancji w środowisku poprzez sadzenie nowych drzew i krzewów.

Brak nawiązania do Programu „Czyste Powietrze”

Projekt POP praktycznie nie referuje do programu NFOŚiGW „Czyste Powietrze”, który jest podstawowym instrumentem finansującym ograniczanie niskiej emisji w Polsce. Działania naprawcze wskazane w Załączniku 6 do projektu POP lakonicznie podają, że jednym ze źródeł finansowania będzie program „Czyste Powietrze” obok innych źródeł tj. fundusze unijne. W tym

miejscu należałoby doprecyzować informacje na temat programów finansowania inwestycji w zakresie wymiany źródeł ciepła i termomodernizacji budynków, definiując role i obowiązki poszczególnych podmiotów i odpowiadając na podstawowe pytania w czy i w jaki sposób można łączyć lokalne dotacje z dotacjami z programu „Czyste Powietrze” (wnioskujemy o uwzględnienie tej uwagi w pracach nad POP). Na obecnym etapie odpowiedź na te pytania jest już możliwa, program Czyste Powietrze funkcjonuje od jesieni 2018 r a niedawno NFOŚiGW zaprezentował ważne zmiany usprawniające funkcjonowanie tego programu. Jednocześnie w ramach pomocy technicznej Komisji Europejskiej (program Catching Up Regions), Bank Światowy wydał klarowne wytyczne w tym zakresie m.in. niedopuszczanie do tworzenia „kanibalizujących się” programów na poziomie lokalnym, czy w zakresie zaangażowania gmin w ten program. Próbę koordynacji z „Czystym Powietrzem” podjął Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego wskazując na konieczność tworzenia gminnych punktów obsługi beneficjentów oraz podejmowanie w tym zakresie współpracy z WFOŚiGW. Bez ścisłej współpracy na linii Ministerstwo Klimatu – Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego – NFOŚiGW koordynacja taka nie będzie możliwa.

Wybrane obowiązki gminnych

1. Wprowadzenie nowych uchwał antysmogowych (zakaz węgla i/lub drewna) dla gmin, które wyrażą taką chęć w ramach konsultacji. Po wpłynięciu wniosku od gminy (poparcie rady i prezydenta/burmistrza/wójta) Sejmik Województwa powinien umożliwić przyjęcie zaostrzonych lokalnych uchwał antysmogowych.
2. Wprowadzenie zakazu spalania węgla w Warszawie najpóźniej do 31 grudnia 2022 r.
3. Wprowadzenie zakazu spalania drewna w kominkach rekreacyjnych (niebędących jedynym źródłem ciepła) w Warszawie najpóźniej do 31 grudnia 2020 r. w dniach o stężeniu PM10 powyżej 50 ug/m³
4. Wprowadzenie zakazu finansowania ze środków Programu Czyste Powietrze i innych środków publicznych kotłów na węgiel od 1 stycznia 2021 r. Gminom pozostaje możliwość instalacji nowych kotłów na węgiel w standardzie ekoprojektu ze środków własnych.
5. Od 01.01.2022 r. brak możliwości finansowania ze środków Programu Czyste Powietrze i innych środków publicznych kotłów na biomasę o emisji powyżej 20 mg/m³ (10% O₂).
6. Rekomendacja stosowania zbiorników buforowych według zaleceń dokumentacji technicznej kotła lub co najmniej 20 l/kW.
7. Zakaz montażu ogrzewania węglowego w nowo budowanych domach, tak aby ograniczyć przyrost nowych źródeł zanieczyszczenia powietrza.
8. Preferencje finansowania inwestycji w ramach RPO 2021-2027 dla gmin z zakazem paliw stałych.
9. Rekomendowane przeznaczenie co najmniej 1% dochodów własnych gminy na dopłaty do: wymiany kotłów, instalacje OZE, termomodernizację, prowadzenie kontroli, itp.
10. Zapewnienie przez każdą gminę kontroli w ciągu 1 dnia roboczego od zgłoszenia. Możliwe prowadzenie kontroli przez straże gminne, pracowników urzędu lub przy współpracy z policją. Planowane jest wsparcie na doposażenie straży międzygminnych ze środków RPO 2021-2027. Maksymalny czas reakcji nie powinien być dłuższy niż 2 godziny, a kontrole powinny być przeprowadzane według szczegółowej procedury określonej w POP. Procedura

taka określałaby, kiedy musi być wystawiony mandat, kiedy musi być pobrany popiół do analizy, itp.

11. Gminy powinny być zobligowane w ramach POP do wyznaczenia/zatrudnienia odpowiedniej ilości pracowników zajmujących się poprawą jakości powietrza, wzorem małopolskich ekodoradców. Proponujemy, aby w gminach do 20 000 ludności był to przynajmniej jeden pracownik, między 20 000 a 50 000 przynajmniej dwóch pracowników, a powyżej 50 000 trzech pracowników. Osoby te powinny prowadzić akcje informacyjne i edukacyjne, wspierać proces aplikowania o dotację do wymiany kotła, oraz pozyskiwać fundusze w ramach programu Stop Smog.
12. Każda kwalifikująca się gmina powinna mieć obowiązek w ramach POP przystąpienia do programu StopSmog, w ramach którego można uzyskać środki na pomoc ubogim gospodarstwom w wymianie źródła i termomodernizacji domów.
13. Każda gmina powinna być zobligowana w ramach POP do otworzenia punktu dostępu do Programu Czyste Powietrze, tak aby ułatwić mieszkańcom dostęp do dotacji na wymianę źródła ciepła oraz termomodernizację.
14. Gminy powinny być zobligowane do przeprowadzenia na swoim terenie inwentaryzacji źródeł grzewczych, tak aby wiedzieć gdzie mieszkańcy muszą przeprowadzić wymianę, które rodziny są zagrożone ubóstwem energetycznym oraz kontrolować tempo wymiany „kopciuchów”, a docelowo prowadzić kontrolę zgodności instalacji grzewczej z wymogami uchwały antysmogowej. Przeprowadzenie inwentaryzacji powinno mieć miejsce w co najmniej 90% budynków do końca 2021 roku, w tym co najmniej 50% do końca 2020 roku.

Do tej pory POP przerzucały obowiązek inwentaryzacji na gminy nie dając im realnych narzędzi do prowadzenia tego typu inwentaryzacji. Wydawano setki tysięcy publicznych pieniędzy na niepołączone ze sobą bazy inwentaryzacyjne, które szybko się dezaktualizowały. Rozwiązaniem tego problemu powinna być centralna ewidencja emisyjności budynków. POP jest bardzo dobrym miejscem na skoordynowanie tych działań.
15. Przeprowadzenie analizy skali ubóstwa energetycznego. Wsparcie dla osób dotkniętych ubóstwem energetycznym, rekomendowane wprowadzenie programów osłonowych dla najuboższych.
16. Prowadzenie akcji informacyjnych z dotarciem do każdego punktu adresowego w gminie. Obowiązek zamieszczenia na stronie internetowej gminy informacji o jakości powietrza i możliwości zgłoszenia ekointerwencji.
17. Przekazywanie przez gminy co kwartał do UMWM informacji o postępie wymiany kotłów i postępów inwentaryzacji w gminie.
18. Zastosowanie, jeśli to technicznie możliwe, odnawialnych źródeł energii w budynkach użyteczności publicznej, których budowa lub modernizacja jeszcze nie zostały rozpoczęte. Od 2030 roku należy zapewnić zerowy bilans energetyczny budynków użyteczności publicznej w gminie.
19. Analiza potencjalnych obszarów dla farm fotowoltaicznych, wiatrowych i biogazowni w przygotowanych Studiach zagospodarowania przestrzennego.
20. Stosowanie przez jednostki samorządu zielonych zamówień publicznych.

Działania edukacyjne w gminach

Każda gmina powinna być zobowiązana do prowadzenia szerokiej kampanii informacyjno-edukacyjnej przede wszystkim na temat uchwały antysmogowej, która definiuje terminy wymiany kotłów.

1. Postulujemy, aby nałożyć na gminy obowiązek wysyłki informacji o uchwale antysmogowej oraz programach dotyczących wymianę źródeł grzewczych dwa razy do roku do każdego gospodarstwa ogrzewanego za pomocą paliw stałych (np. razem z informacją o podatku od nieruchomości).
2. POP powinien wprowadzić obowiązek prowadzenia działań edukacyjnych przez Strażników Miejskich w czasie prowadzenia kontroli.
3. Gminy powinny być również zobligowane do zamieszczenia na głównej stronie internetowej gminy (nie w podrzędnej zakładce) informacji o jakości powietrza.
4. POP powinien wprowadzać zapisy wymagające prowadzenia edukacji nie tylko w zakresie informowania o szkodliwości spalania odpadów w piecach i kotłach indywidualnych ale przede wszystkim o:

–wymogu likwidacji pozaklasowych kotłów zgodnie z datami opisanymi w Uchwale antysmogowej.

–szkodliwości spalania węgla i drewna w pozaklasowych urządzeniach,

–konsekwencjach karnych przy spalaniu zabronionych paliw.

Kontrole w gminach

1. Mieszkańcy każdej gminy powinni mieć dostęp do szybkiej kontroli interwencyjnej w przypadku gdy podejrzewają, że spalane są odpady lub paliwa nieodpowiedniej jakości.
2. Każda gmina powinna być zobligowana do zapewnienia aby kontrola została wykonana do dwóch godzin od zgłoszenia – krótki czas reakcji jest kluczowy dla skuteczności działań kontrolnych.
3. Kontrole powinny być przeprowadzane według ustalonej wcześniej procedury. Możliwe prowadzenie kontroli przez strażę gminne, pracowników urzędu lub przy współpracy z policją.
4. Kontrolą powinni być objęci również przedsiębiorcy - POP powinien zobowiązać do prowadzenia takich kontroli Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w ilości przynajmniej 100 przedsiębiorstw rocznie.
5. Działania kontrolne należy prowadzić przez cały rok kalendarzowy, a nie tylko jako element Planu Działań Krótkoterminowych. Szczególnie ważne będzie to po osiągnięciu pierwszej z dat progowych Uchwały antysmogowej, czyli daty po której należy zlikwidować pozaklasowe kotły na paliwa stałe.
6. Należy wyznaczyć minimalną ilość kontroli w każdej gminie do przeprowadzenia w każdym roku kalendarzowym.
7. Gminy powinny raportować liczbę kontroli wykonaną w tych dniach kiedy były ogłaszane alerty smogowe.

Obowiązek akcji informacyjnych i doradczych po stronie gmin

Dodatkowo należy zaznaczyć iż projekt POP w niedostateczny sposób nakłada obowiązki działań na samorządy gminne. Dotyczy to m.in. organizacji akcji informacyjnych i doradczych, kontroli interwencyjnych czy obsługi beneficjentów programu Czyste Powietrze. Wnioskujemy o włącznie obowiązkowych działań do POP wraz ze wskaźnikami: czas reakcji na kontrolę interwencyjną,

sposób i częstotliwość informowania mieszkańców o uchwale antysmogowej czy liczba ekodoradców w gminie.

Wybrane zadania starostów powiatów:

1. Zatrudnienie Ekodoradców ds. klimatu.
2. Prowadzenie akcji informacyjnych, obowiązek zamieszczenia na stronie internetowej powiatu informacji o jakości powietrza i ekointerwencjach.
3. Prowadzenie kontroli każdej stacji diagnostycznej pojazdów co najmniej raz w roku.
4. Prowadzenie przekazanych przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Krakowie kontroli u podmiotów prowadzących działalność gospodarczą. Weryfikacja zgłoszeń i kontrola powinna następować w ciągu w ciągu 1 dnia roboczego od zgłoszenia.
5. Wprowadzanie danych o rocznych emisjach zanieczyszczeń do powietrza w wydawanych pozwoleniach do bazy udostępnionej przez Urząd Marszałkowski. Dane te będą dostępne dla mieszkańców.

Obowiązki przedsiębiorców:

1. Niezwłoczne podanie do wiadomości informacji o awariach skutkujących emisją zanieczyszczeń do powietrza w trzech stopniach:
 - o skutkach tylko na terenie zakładu
 - o skutkach poza terenem zakładu
 - poważne awarie przemysłowe
2. Obowiązek dostosowania do wymagań wynikających z konkluzji BAT (przetwarzanie odpadów).

Plan działań krótkoterminowych

1 stopień – gdy średnie stężenie PM10 z ostatnich 12 godzin przekroczy 50 µg/m³

- Zakaz palenia w kominkach i ogrzewaczach, jeśli nie są jedynym źródłem ogrzewania.
- Kontrole prewencyjne spalania odpadów i zakazanych paliw.
- Kontrole zakazu stosowania dmuchaw do liści i czyszczenia ulic na sucho.

2 stopień – ryzyko przekroczenia średniej z 24 godz. PM10 pow. 100 µg/m³

- Zakaz palenia w kominkach i ogrzewaczach, jeśli nie są jedynym źródłem ogrzewania.
- Kontrole prewencyjne spalania odpadów i zakazanych paliw.
- Zakaz aktywności dzieci i młodzieży na zewnątrz szkół i przedszkoli.
- Kontrole zakazu stosowania dmuchaw do liści i czyszczenia ulic na sucho.
- Dla Warszawy - zakaz wjazdu samochodów ciężarowych do centrum (pojazdy klasy N1, N2, N3 o normie euro 4 i niższej)

3 stopień - ryzyko przekroczenia średniej 24 godz. PM10 pow. 150 µg/m³

- Zakaz palenia w kominkach i ogrzewaczach, jeśli nie są jedynym źródłem ogrzewania.
- Kontrole prewencyjne spalania odpadów i zakazanych paliw.
- Zakaz aktywności dzieci i młodzieży na zewnątrz.
- Zakaz eksploatacji urządzeń grzewczych na paliwa stałe (węgiel, biomasa) w przypadku możliwości zastosowania alternatywnego ogrzewania.
- Kontrole zakazu stosowania dmuchaw do liści i czyszczenia ulic na sucho.

- Dla Warszawy - zakaz wjazdu samochodów ciężarowych do centrum (pojazdy klasy N1, N2, N3 o normie euro 4 i niższej)
- Wdrożenie ograniczeń określonych w pozwoleniach dla zakładów przemysłowych.

Obecnie działania krótkoterminowe nie są skoordynowane pomiędzy województwami. W tym obszarze wskazana byłaby aktywna rola Ministerstwa Klimatu, które powinno stworzyć jasne wytyczne do tego typu działań. Przykładem jest wprowadzanie ograniczeń w stosowaniu kominków, jeśli nie są one jedynym źródłem ciepła, gdzie istnieje pilna potrzeba wskazania czy tego typu ograniczenie ma odbywać się na podstawie prognoz czy też średnich kroczących dla stężeń pyłu zawieszonego oraz jakie działania należy wprowadzać przy poszczególnych poziomach zanieczyszczeń (definiowaniem tego nie powinny zajmować się regiony).

Modelowanie scenariuszy stref czystego transportu

Konieczne jest przeprowadzenie przez Urząd Marszałkowski modelowania scenariuszy stref czystego transportu wzorem tego jak zostało to zrobione w ramach prac nad POP dla Województwa Małopolskiego. W przypadku Warszawy modelowanie powinno uwzględniać szerszy zakres wariantów.

Strefy Czystego Transportu nie są jedynym narzędziem, jakie należy rozważyć. Stolica nie korzysta obecnie z możliwości wprowadzenia Stref Ograniczonego Ruchu, ma zarazem projekt wprowadzenia na obszarze wielu kwartałów stref Tempo 30, znacząco obniżających poziom wzbijanych pyłów. Modele w przypadku mazowieckiego POP powinny brać pod uwagę te rozwiązania. Warianty te są istotne biorąc pod uwagę skalę codziennego napływu do miasta ok. 500 tys. samochodów z obszaru całej aglomeracji.

Bez wdrożenia strefy czystego transportu, nie będzie możliwe dotrzymanie wartości dopuszczalnych dla dwutlenku azotu. Dlatego tak ważne jest wprowadzenie odpowiednich przepisów krajowych a także przygotowania planów jak najszybszego wdrożenia stref, najpierw w wersji pilotażowej a później docelowej.

Polityka transportowa – Warszawa

- 1) wprowadzenie Śródmiejskiej Strefy Płatnego Parkowania do końca 2020 r., SPPN do 2021 r.,
- 2) podniesienie opłat za parkowanie w SPPN do maksymalnej wysokości dozwolonej przez ustawę do końca 2020 r. Podniesienie kar za brak opłaty za parking w SPPN do końca 2020 r.
- 3) wyznaczenie buspasów do końca 2020 r.
- 4) wprowadzenie Strefy Czystego Transportu do końca 2020 r.
- 5) wprowadzenie opłaty (po granicy SPPN) za wjazd starymi samochodami poniżej Euro 3 dla benzynowych i Euro 4 dla diesli
- 6) wykorzystanie istniejącej sieci kolejowej do wzmocnienia transportu w Warszawie i łączenia Warszawy z gminami podwarszawskimi, dodatkowo rozbudowa sieci tramwajowej.
- 7) podniesienie efektywności i czasu interwencji Straży Miejskiej dotyczącej nielegalnie parkujących samochodów. Wyznaczenie priorytetów Straży Miejskiej (kontrola domowych kotłów i nielegalnie parkujących aut).

8) egzekwowanie celów strategii #2030 zwłaszcza hierarchizowanie dróg, ograniczanie ruchu indywidualnego w strefach śródmiejskich

9) realizacja obowiązującej „Strategii zrównoważonego rozwoju sieci transportowej Warszawy” z 2012 r. - ograniczanie transportu indywidualnego na rzecz transportu publicznego. Jednocześnie wezwanie do uchwalenia przez Radę Warszawy odłożonej na półkę Polityki Mobilności dla Warszawy.